

Annika Dahlqvists blogg kritiseras av Socialstyrelsen

Att som läkare ge personliga råd om vård och behandling på en blogg utan att följa upp effekten strider mot vetenskap och beprövad erfarenhet, menar Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen har på eget initiativ öppnat ett tillsyns- ärende mot den »lågkolhydratblogg« som distriktsläkaren Annika Dahlqvist, känd förespråkare för så kallad lågkolhydratkost, driver.

Socialstyrelsens tillsyn omfattar inte de allmänna åsikter som Annika Dahlqvist för fram på sin blogg. Där enskilda patienter fått personliga råd om vård och behandling av sina sjukdomar föreligger däremot en patient-läkarrelation, vilket innebär att bestämmelserna i lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (LYHS) ska följas.

Genom att i sådana lägen inte informera om de olika behandlingsalternativ som

finns och inte följa upp effekten av de rekommenderade åtgärderna har Annika Dahlqvist, enligt Socialstyrelsen, brustit i sin handläggning och inte gett vård i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Annika Dahlqvist kommenterar:

– Om det inte ska vara tillåtet att ge personliga råd som läkare via en blogg, bör det inte heller vara tillåtet med läkarspalter i tidningar. Ingen av dessa läkare har möjlighet att följa upp frågeställarna och föra journaler på dem.

Socialstyrelsen betonade att yrkespersonal har skyldighet att redovisa alla godkända behandlingsalternativ för patienten. Om jag får tillrättavisning för att jag inte informerar om alternativet med fettsnål kost och margariner, så borde alla som inte informerar om LCHF (låghydratkost, red anm) också få tillrättavisning, eftersom LCHF är bedömd av Socialstyrelsen såsom varande i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, i januari 2008.

Michael Lövrup
Elisabet Ohlin

Läkarförbundet stämmer privat vårdgivare inför AD

När den nyanställda läkaren fick veta att han ensam skulle ansvara för 3 400 patienter på en vårdcentral valde han att hoppa av. Nu vill arbetsgivaren ha skadestånd.

Men Läkarförbundet anser att det strider mot praxis, som säger att en arbetstagare har rätt att befria sig från ett anställningsavtal innan tjänstgöringen påbörjats.

Läkaren anställdes av i slutet av 2008 för att tjänstgöra vid en vårdcentral i nordvästra Skåne. Enligt Läkarförbundets stämningensökan gjorde läkaren klart för arbetsgivaren, det privata vårdbolaget Achima Care, att en

förutsättning för honom var att verksamhetens skulle starta med minst två läkare, eftersom vårdcentralen hade 3 400 patienter.

När läkaren bara ett par dagar efter att han skrivit på anställningsavtalet fick veta att företaget ville avvakta med att anställa ytterligare en läkare, svarade han att det inte skulle fungera eftersom han har ett personligt ansvar för patienterna.

Läkaren uppfattade det som att man var överens om att häva anställningen, men ett år senare stämde bolaget honom inför Helsingborgs tingsrätt och ville ha en ersättning på

250 000 kronor för merkostnaderna på grund av det brutna anställningsavtalet.

Nu har Läkarförbundet i sin tur stämt vårdgivaren inför Arbetsdomstolen. Förbundet menar att rättspraxis är att arbetstagare har rätt att befria sig från ett anställningsavtal innan tjänstgöringen börjar och att kollektivavtalets regler om skadeståndsskyldighet för icke-beaktande av uppsägningstid, som bolaget åberopar, inte omfattar sådana situationer. Vårdbolaget lämnade enligt Läkarförbundet dessutom in sin stämning för sent, efter att preskriptionstiden löpt ut.

Michael Lövrup

FRÅN LAKARTIDNINGEN.SE

Längre versioner av texter på detta uppslag finns att läsa på vår webbplats.

Avtal 2010:

Senaste nytt om förhandlingarna

Förhandlingar mellan Läkarförbundet och Sveriges Kommuner och landsting (SKL) pågick fortfarande vid denna tidnings pressläggning måndagen den 26 april. Läkarförbundet fick den 19 april ett bud från SKL. Förhandlingar pågick hela förra veckan och skulle återupptas den 26 april.

Läs senaste nytt på Lakartidningen.se. ■

Erna Zelmin utreder papperslösas rätt

Erna Zelmin, generaldirektör för Rättsmedicinalverket, utsågs den 23 april till särskild utredare av hur asylsökandes och papperslösas rätt till vård kan utökas.

Regeringen beslutade i januari om att tillsätta en utredning, se LT nr 5/2010, sidan 243. Frågan har länge drivits av bland andra Läkarförbundet.

– Min uppfattning är att hälso- och sjukvård bör vara en rättighet för alla. Den ordning som har gällt i Sverige har inte bara skapat stora problem för de personer som nekats subventionerad vård utan också satt vårdpersonal i ett svårt etiskt dilemma, säger socialminister Göran Hägglund i ett pressmeddelande. ■

Trivsel efter privatisering kopplad till social status

Läkares och annan sjukvårdspersonals arbetsklimate och arbetsrelaterade hälsa påverkas inte nödvändigtvis vid privatisering av akutsjukhus. Men om privatisering eller bolagisering också följs av andra förändringar, till exempel i organisationen, ser det ut som att grupper med högre social status klarar sig bättre, enligt en avhandling av Helena Falkenberg från Psykologiska institutionen vid Stockholms universitet. ■

Koordinator avlastade familjeläkare

Både familjeläkare, patienter och försäkringskassehandläggare var nöjda med koordinatörer för sjukskrivningsprocessen i primärvården i Landstinget Västernorrland, visar en utvärdering.

LÄS MER på skl.se.

Läkares arbetsvillkor undersöks

En omfattande arbetsmiljöenkät går i dagarna ut till cirka 3 000 läkare. Arbetsmiljöfrågor varvas med frågor om effekter av nya styrformer. Bland annat planeras ett verktyg liknande »öppna jämförelser« där läkare kan jämföra arbetsgivare.

Läkares arbetsvillkor – och hur dessa förändrats över tid – är ämnet för en ny omfattande studie vid Psykologiska institutionen och Stressforskningsinstitutet vid Stockholms universitet. Projektet »Läkares arbetsvillkor – arbetstider, arbetsorganisation, återhämtning, hälsa och kunskapsutveckling« syftar till att ge en djupare analys av läkares arbetsmiljö, representativ för hela kåren.

Ansvariga forskare är pro-

fessorerna Gunnar Aronsson, Töres Theorell, Magnus Sverke och Torbjörn Åkerstedt samt docent Eva Bejerot, som också är projektledare.

Undersökningen görs i samarbete med Läkarförbundet och AFA Försäkringar, som finansierar studien. Frågorna har utarbetats tillsammans med Läkarförbundets arbetslivsgrupp, ALG.

3 000 läkare kommer i dagarna att få frågor om sina arbetsvillkor. Upplever de en press i arbetet? Går det att hålla jämna steg med kunskapsutvecklingen i de olika disciplinerna? I vilken utsträckning får läkare använda sin högsta kompetens i sina arbetsuppgifter? Svaren kommer att brytas ned på specialitetsnivå.

Utöver klassiska arbetsmiljöfrågor ingår i enkäten också frågor om hur nya styrformer påverkar läkares arbete.

– **Det sker mycket** stora förändringar i den offentliga sektorn, som får stor inverkan på professionella grupper. Det finns tydliga indikationer på att läkare, lärare och socionomer har fått betydligt tuffare arbetsvillkor, säger Eva Bejerot.

– Flera av frågorna ställdes i en enkät till läkare 1992. Det innebär att vi kan göra jämförelser över tid för olika grupper av läkare. Parallellt görs intervjuer, för att gå mer på djupet.

Återkoppling till läkare kommer ske bland annat genom en databas där Läkarför-

bundets medlemmar själva kan gå in och se hur resultaten för deras landsting är i jämförelse med andra huvudmän.

– Det är tänkt som ett slags öppna jämförelser för läkare: Kirurger i Norrland ska kunna jämföra arbetsvillkor med hur kirurger har det i Skåne.

Läkarförbundet uppmanar sina medlemmar att ta sig tid att svara på enkäten.

– Jag tycker att det är jätteviktigt att läkare som detta går ut till besvarar enkäten, så att det blir en bra svarsfrekvens, säger Alicia Lycke, ombudsman, Läkarförbundet.

De första resultaten presenteras i höst.

Marie Närlid

LÄS OM projektet på www.pifokus.se

Chefsföreningen lyfte chefers arbetsvillkor

Komplexa organisationer, ett stort antal medarbetare och otydliga beslutsvägar utmärker chefers arbetsvillkor i vården jämfört med kollegorna i industrin.

Det uthålliga ledarskapet diskuterades vid Chefsföreningens möte i Stockholm förra veckan. Lotta Dellve, sjuksköterska och docent i arbets- och miljömedicin, presenterade forskning kring läkares och chefers arbetsvillkor. En vanlig upplevd brist är bristande kommunikation med sin närmaste chef, berättar Lotta Dellve:

– Generellt har vi något slags hjältekultur i vår bransch, att man ska kunna klara sig själv.

– Men många chefer skulle vilja ha en bättre kommunikation med närmaste chef, om vad som är bra nog och hur man hållbart prioriterar sin tid.

Ett annat villkor för chefskap i vården är att läkare som vill leda läkare bör vara kliniskt aktiva.

Fullmäktigemötet avslutades med att Filippa Reinfeldt (M) och Ylva Johansson (S) presenterade sina respektive partiers vårdpolitik. Filippa Reinfeldt vill minska landstingens möjligheter att neka patienter behandlingar som beslutats i nationella riktlinjer.

– Lagen är viktigare än landstingen!

Hennes recept för bättre kvalitet i vården är vårdval på alla områden, där det går att tillsammans med professionen komma fram till fungerande ersättningsystem.

– Att få välja vårdgivare är en medborgerlig rättighet, men jag tror inte att vårdval garanterar kvaliteten, replikerade Ylva Johansson, och förordade i stället ett nationellt certifieringssystem för vårdgivare, gärna efter dansk förebild, där professionen inspekterar sig själv.

Text och foto: Michael Lövttrup

– Det är svårare att leda läkare om man inte har något kliniskt inflytande samtidigt.

Professionsbundna stöd-

grupper kan vara en väg att bistå chefer. Men kanske skulle villkoren behöva förändras radikalt.

Marie Närlid

Läkarförbundet stöder inskränkt rätt att ta del av journaler

Regeringen föreslår i en departementspromemoria att ett försäkringsbolag ska få inhämta bara sådana journaluppgifter som är av betydelse för en specifik ansökan eller ett konkret skadeärende. I dag är det inte ovanligt att försäkringsbolag genom så kallad generell fullmakt från försäkringstagaren får tillgång till fler journaluppgifter än vad som är motiverat i det enskilda fallet.

Läkarförbundet välkomnar i sitt remissvar att skyddet för den personliga integriteten stärks genom att försäkringsbolagens möjligheter att ta del av journaluppgifter lagregleras. Man efterlyser samtidigt klarare regler för hanteringen av överskottsinformation och sådan information som inte längre behövs. Läkarförbundet anser också att det är en brist att förslaget inte innehåller några regler om tystnadsplikt för försäkringsbolagens anställda.

Lagändringarna föreslås enligt promemorian träda i kraft den 1 juli 2011. ■

LÄS HELA REMISSVARET på Läkarförbundets webbplats, sif.se.